A°. 1833. N°. 83.

DONDERDAG DEN 17den OCTOBER.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 14den dezer, het Schip *Noord-Holland*, Kapt. H. K. Ruijl, van Amsterdam.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN

Amsterdam, 14 *Augustus.* Extrakten uit de Fransche Dagbladen van 12 Augustus.

De Portugesche twistzaak in beschouwing nemende, duidt de *Courrier Français* de kuipereijn van het Britsche Kabinet aan, hetwelk na door middel van schoone constitutie-beloften Portugals afscheiding van Brazilie verworven te hebben, uit al deszelfs vermogen, ten voordeele van Groot-Brittanniens koophandel en invloed, medewerkte tot den terugkeer van het despotismus, waaronder dat land sints twee eeuwen gebukt gaat. De *Courrier* gaat verder aldus voort:

»Eene groote staatkundige revolutie is in de Kamer der Gemeenten volbragt door de wet ter hervorming van het verkiezingstelsel, en de nieuwe zamenstelling van die Kamer; eene groote verandering is in het Engelsche Kabinet tot stand gekomen door de vervanging van het Tory-bestuur des Hertogs van Wellington, door het Whig-bestuur van Graaf Grey, maar is ook de Britsche staatkunde, is de Britsche diplomatie van zienswijzen en grondstellingen veranderd? Zou men, nadat de afscheiding van Brazilie door Groot-Brittannie in deszelfs eenige belang is tot stand gebragt en al de gebeurtenissen in het geheim, ter handhaving eener volstrekte emancipatie, zijn bestuur geworden, niet nu reeds kunnen zeggen, dat in de redekavelingen, waaraan de Engelsche dagbladen zich overgeven, de vrees schijnt door te stralen Don Pedro, vader van Donna Maria en van den Keizer van Brazilie, na meester te zijn van Portugal, de banden van vriendschap en koophandel tusschen het moederland en deszelfs Amerikaansche kolonien te zien herstellen?

Voor Frankrijk is het oogenblik gekomen om de noodige voorzorgen te nemen en op zijne hoede te wezen, ten einde, in het belang der vrijheid en der Portugesche patriotten, geene nieuwe inbreuk plaats vinde op het charter, hetwelk uit eigene beweging door don Pedro is verleend geworden. De jeugdige Koningin bevindt zich alsnog in Frankrijk, en niets behoort in naam van Donna Maria bepaald te worden, dan met toestemming van het Fransche kabinet. Doch is het wel met deze groote nationale belangen, dat zich de gedachten van een betreurenswaardig bestuur bezig houden, hetwelk eeniglijk peinst en zorgt hoe het zich zelven zal in stand doen blijven?"

Het *Journal du Commerce* deze kwestie uit een handelskundig opzigt beschouwende, zet het door Engeland gevolgde plan van overheersching uit een. Het traktaat van 1810 is echter te huidiger tijd metterdaad vervallen. »Frankrijk moet gelijke bescherming voor deszelfs handel eischen; het moet vorderen, dat eene vrije mededinging in de vaart op de fraaije haven van Lissabon onze schepen derwaarts lokke, en onze betrekkingen op een duurzaam en billijken grondslag vestige in een land, alwaar tegenwoordig ter naauwernood een debouché ter bedrage van twee millioen voor onze produkten wordt gevonden. Zulk een eisch is zoo regtvaardig en zoo gepast in de heerschende omstandigheden, dat hij geene belangrijke tegenkanting kan ontmoeten, indien slechts ons Gouvernement onze handelsbelangen met eene krachtige steun wil bepleiten. En van welke zijde zou die tegenkanting oprijzen? Waarlijk niet van Portugal's zijde, hetwelk innig wenschen moet zich van een protectoraat te ontheffen, waaronder het gedurende de twee laatste eeuwen heeft gezucht. Engeland alleen zou het kunnen wezen, dat eenige moeijelijkheden tegen Portugals-handels-emancipatie in den weg stelde; die hinderpalen zouden echter van geen ernstigen aard kunnen zijn, naardien immers Engeland zelf heeft erkend, dat het traktaat van 1810 regtens was vernietigd en dat land de hoofdbepaling daarvan heeft geschonden. Maar overigens werd ook, gelijk de Heer Hyde-Villiers twee jaren geleden in de Kamer der Gemeenten zeide, het traktaat van Methuen gesloten onder omstandigheden, welke hemelsbreed verschillen van die, waaronder wij thans zijn verplaatst. In 1703 even als in 1810 was in Engeland de verbittering tegen Frankrijk ten top gestegen; Frankrijk werd beschouwd als een onverzoenbare vijand, en onderstelde men bij hetzelve een ontwerp van wereldheerschappij. Thans weet men daarentegen, dat wanneer Frankrijk in de handelsbetrekkingen met de volken van Europa eenige verandering begeert, zulks geenszins is om eenige soort van voorregt te bejagen, het haakt naar niets uitsluitens; het verlangt geene aanwinst van voorspoed, welke het niet met alle volken, naar gelang hunner middelen en hunner nijverheid, zoude wenschen te deelen."

De *Temps* wantrouwt mede Engeland's oogmerken: »Hoe meer wij de vestiging wenschen van het zoo wij hoopen door Don Pedro den Portugezen aangebragt wordende wettige regeringstelsel, des te laakbaarder vinden wij de staatkunde van een naburige land, welke zoude kunnen strekken om tegen zijne liberale bedoelingen beletselen op te werpen, en des te smartelijker worden wij getroffen op het gezigt van den maalstroom, waarin ons krachtelooze kabinet verzinkt. Wanneer een vorst, wanneer een burger, om dat gewrocht van nationale emancipatie te voltooijen, de kans gaat wagen van eenen burger- en een buitenlandschen oorlog, zoo is het Engeland dat zich den schijn geeft hem te ondersschragen en echter hem in het oog der volken verachtelijk maakt, dat Engeland, hetwelk geene andere constitutie wil dan zijne alleen! En Frankrijk is het, dat hem aan zijne eigene krachten overlaat; dat Frankrijk, hetwelk overal constitutien moest wenschen te zien wortelen, maar bovenal in een land welks aardrijkskundige gesteldheid het uit deszelfs aard in onzen draaikring medesleept."

Over de jongste gebeurtenissen in Zwitserland handelende zegt de *National*, dat de patriotten, en deze hebben de overhand, de bevrijding van hun land wenschen. Hij herinnert de volgende woorden van Bonaparte aan de afgevaardigden der Helvetische Republiek, op het oogenblik van de reorganisatie des bondgenootschaps:

»Hetgeen tevens den wensch, het belang van uwe natie en der groote u omgevende Staten uitmaakt, is:

»1°. Gelijkheid van regten onder uwe Kantons;

»2°. Opregte en vrijwillige afstanddoening der patricische gezinnen van hunne voorregten;

»3°. Eene federatieve organisatie, volgens welke elk Kanton zich ziet georganiseerd, overeenkomstig deszelfs taal, godsdienst, zeden, belangen en gevoelens."

»Zoo al de, in dezen geestopgestelde akte van bemiddeling den federalen band een weinig loosde, op dat Zwitserland minder vrijheid zoude hebben om tegen Frankrijks belang te handelen, had zij toch die hinderlijke ongelijkheden tusschen onderscheiden gedeelten deszelfden grondgebieds en tusschen verschillende huisgezinnen van eene en dezelfde stad doen verdwijnen. Zij stelde in allen gevalle het Helvetische bondgenootschap daar, zoo al niet in eenen geest van vrijheid en onafhankelijkheid, alsdan toch in dien nieuwen, door den eersten Konsul aangeduiden geest, en waarvan de Fransche revolutie het doorslaandste bewijs en gevolg leverde."

Het *Journal des Débats* is van oordeel, dat deze nieuwe krisis de heilrijkste uitkomst voor Zwitserlands lotsbestemmingen kan ontwikkelen, bijaldien de bondsvergadering voortwandelt op den weg van beleid en krachtbetoon, dien zij is ingetreden te spade voor de ongeduldigen, doch tevens nuttig voor hen, die de menigvuldige bezwarenissen in aanmerking nemen, welke zij had te boven te komen.

De *Quotidienne* wijdt nogmaals een artikel aan de niet-ontbindinding der gedeputeerden-kamer:

Na nog slechts drie jaren aanzijns te tellen, zegt zij, ziet reeds het staatsgezag zich in de noodzakelijkheid gebragt om te verklaren geene middelen of kansen verder te weten, ten einde zich staande te houden; weshalve het besluit in stilte deszelfs ondergang af te wachten, wel voorziende, dat, met voort te schrijden, het oogenblik daarvan slechts te spoediger zoude naderen.

— Heden had alhier, in het Lokaal van den Schouwburg in de Amstelstraat, het openbaar verslag en plegtig examen der Nederlandsche Israëlitische Armenscholen plaats. Eene aanzienlijke menigte van aanschouwers vulde de zaal geheel op, en onder dezelve ontwaarden wij den Heer Burgemeester en eenige Leden van den Raad dezer stad, onderscheidene School- en andere Kommissien, Leeraars van verscheidene Kerkgenootschappen en zeer vele vooruame Ingezetenen van Amsterdam.

De WelEd. Gestr. Heer Mr. D. S. Boas, als Voorzitter der Ned. Israël. School-Commissie, beklom den spreekstoel. Zijn Ed. Gestr. bepaalde deszelfs redevoering tot het verslag geven van de geschiedenis der Ned. Isr. Armenscholen gedurende de zes laatst verloopene jaren, sedert welken tijd er geen openbaar verslag van dien aard had plaats gehad, na echter vooraf het nut dezer inrinting te hebben betoogd, om naderhand de verwachting aan den dag te leggen, dat zij door geloofs- en stadgenooten zal worden bevorderd.

De opvoeding, zeide de Spreker, is ten allen tijde geweest en is nog steeds de voornaamste zorg van elke Maatschappij. Inzonderheid moet zij dus als eene zaak van het hoogste gewigt beschouwd worden, ten aanzien van eene aanzienlijke klasse van personen, welke door bijzondere omstandigheden in opvoeding eenigermate zijn ten achteren gebleven.

Voorts overgaande tot het beschouwen der verschillende wijzigingen der opvoeding, welke altijd behoort berekend te worden naar de toekomstige bestemming der kweekelingen, en den uitmuntenden staat van het lager onderwijs in ons Vaderland naar waarheid en verdienste aanprijzende, herinnert de Spreker, hoe Napoleon reeds daaraan de kroon toegekend heeft, en hoe men naderhand in Frankrijk, na door de

gebeurtenissen zijn overtuigd, dat het ruwe gevaarte meestal meer te duchten is dan eene zoogenaamde gevaarlijke verlichting, ons stelsel van lager onderwijs, door tusschenkomst van Cuvier en anderen, heeft aangenomen.

Nederland immers heeft een lager onderwijs dat evenmin afhangt van de eeredienst, als de eeredienst van het onderwijs afhankelijk is. De eerbied voor de wetten, de liefde tot den Koning, de gehechtheid aan den geboortegrond worden op de scholen op het hart der leerlingen gedrukt, en het onderwijs is zoo ingerigt, dat de leden van alle kerkgenootschappen daaraan deel kunnen nemen. Als een bewijs haalt de Spreker de omstandigheid aan, dat eene menigte Israëlitische kinderen ten allen tijde de Stads-armenschool bezocht hebben, en dat zelfs de Hoofd-onderwijzer en onderwijzeresse dezer inrigting er roem op dragen, hunne kundigheden op die school te hebben opgedaan.

Maar niettegenstaande al deze voordeelen welke voor de Israëlitische jeugd uit het bijwonen der stads-armenschool voortvloeijen konden, bespeurde men ras dat de kinderen het noodige onderwijs in de godsdienst, in de Hebreeuwsche taal, in het verklaren der gewijde geschriften enz. zouden moeten missen, omdat het bijwonen der stadsschool hun te veel van hunnen tijd onttrok.

Daarom bepaalde dan ook Z. M. de Koning, nu omtrent 6 jaren geleden, dat het Godsdienstige Israëlitische onderwijs aan een behoorlijk toezigt zoude zijn onderworpen, dat de Joodsche taal (of eigenlijk het bedorven Duitsch, waarvan zich de Israëliten nog dikwijls bedienen) niet op de scholen zoude mogen worden gebruikt; dat de kinderen voorts de Stads Armenschool zouden bezoeken of wel het noodige maatschappelijke onderwijs op de Israëlitische scholen genieten.

Na al verder den oorsprong en de strekking der armenschool te hebben uiteengezet, vraagt zich de Spreker, of zij nu ook aan hare bestemming beantwoord heeft, en deelt daarop het verslag mede van al het goede dat deze inrigting reeds voor de zedelijke godsdienstige beschaving harer geloofsgenooten bewerkt heeft; van de vele nuttige leden, welke, op deze school opgevoed, thans in de maatschappij in onderscheidene beroepen werkzaam, voor zich en de hunnen op eene eerlijke wijze den kost winnen; van het steeds toenemende getal diergenen, welke onderwijs verlangen, en van den welwillenden bijstand, welke de stichting van hare Stad- en Geloofsgenooten steeds heeft mogen vinden.

Het getal van de leerlingen der Ned. Israël. Armenscholen, bedraagt thans 541 jongens en 274 meisjes.

Het openbaar examen, dat nu volgde, werd voorafgegaan en gevolgd door het zingen van Hebreeuwsche en Nederlandsche gezangen door de leerlingen der Armenscholen, waarvan de eersten door den Heer A. Delaville, laatstgenoemden door den Heer J. M. Calisch vervaardigd waren, en waarop de Heer B. Koch eene passende muzijk gecomponeerd had.

Na het examen deelde de Wel-Ed. Heer Dr. Heilbron, Lid der School-Commissie, de prijzen van vlijt en vorderingen aan de regthebbenden uit en deed eene hartelijke en gepaste aanspraak aan de leerlingen der school.

De Voorzitter beklom nu nogmaals het spreekgestoelte om in het tweede gedeelte zijner redevoering zijne verwachting aan den dag te leggen, dat deze stichting door geloofs- en landgenooten zal worden ondersteund. Tijdsgebrek belet ons verslag te doen van dit gedeelte, hetwelk, even als het vroegere, met algemeen genoegen gehoord en met algemeen gejuich ontvangen werd.

Met het zingen van eenige Hebreeuwsche psalmen door de kinderen, en het voordragen van een gepast dichtstuk door een der Jongens, had de plegtigheid een einde.

(*Nieuwe Amsterd. Court. en Alg. Handelsb.*)

ADVERTISSEMENTEN.

Te PARAMARIBO, bij J. J. ENGELBRECHT.